

‘We will come back stronger’

2

Na bezettingen in Leiden en Den Haag kondigde de universiteit aan de banden met Israël te herzien. Maar het einde van de acties lijkt nog niet in zicht

10

Niet brak zijn Hoe studenten ‘hun grenzen verleggen’ bij Defensie

14

Verkiezingen? De Kiesmannen lokken jongeren naar de stembus

Roeimarathon Omdat student Pien Scheer ‘niet zomaar drieduizend euro voor een nieuw haarstukje had liggen’, organiseerde ze een benefiet. ‘Het is stoer hoe ze met haar kale koppie door de stad en universiteit loopt’

6

De bezetting van de hortus afgelopen vrijdag. Foto Taco van der Eb

Protest werkt antisemitisme in de hand

Woede moet zich richten op degenen die daadwerkelijk verantwoordelijk zijn voor wandaden, betoogt **Naor Scheinowitz**. In de pro-Palestina-protesten verwatert het onderscheid tussen de Israëlische overheid en het veelzijdige volk.

De recente pro-Palestina-protesten op Nederlandse universiteiten hebben veel aandacht getrokken. De emoties lopen hoog op en de roep om actie tegen Israëlische instellingen klinkt luider dan ooit. Hoewel ik alle begrip heb voor studenten en collega's die iets willen doen tegen de humanitaire ramp in Gaza, bereiken we een kritiekpunt waarbij de acties antisemitisme in de hand dreigen te werken. Als we de huidige protesten vergelijken met de reacties binnen universiteiten op de oorlog tussen Rusland en Oekraïne, zien we een belangrijk verschil. De boosheid over de Russische agressie is duidelijk gericht op de Russische overheid en met name op president Poetin. Banden met Russische universiteiten zijn wel-

waar verbroken, maar expliciet als een tactisch middel om druk uit te oefenen op het regime, niet als een aanval op het Russische volk. Desondanks hebben veel onschuldige Russen in Nederland te maken gehad met intimidatie en discriminatie als gevolg van de oorlog en de woede die dit bij Nederlanders opriep. Bij de huidige protesten valt op dat de vaak algemene kritiek gericht is op Israël als geheel in plaats van op premier Netanyahu en zijn regering. De banden met Israëlische universiteiten moeten niet doorbroken worden als machtsmiddel, maar omdat er intrinsieke problemen met deze universiteiten zouden zijn. Dit onderscheid is problematisch, mede omdat er óók binnen Israël (inclusief de universiteiten) protesten zijn tegen het regeringsbeleid. Het redden van levens van onschuldige burgers in Gaza zou het voornaamste doel van de protesten moeten zijn. Je kan je echter afvragen of het boycotten van Israëlische universiteiten daadwerkelijk aan bijdraagt. Ik betwijfel of het Netanyahu ('s regering) wat uitmaakt met wie de universiteiten samenwerken. Economische sancties zouden volgens mij veel meer effect op de regering hebben, maar daar wordt door de demonstranten op de universiteiten niet toe opgeroepen. Ook is het opvallend dat er weinig aandacht is voor de Israëlische gijzelaars in Gaza. Netanyahu legitimeert veel van het geweld met het argument dat het nodig is om de gijzelaars terug te krijgen. Als Hamas de gijzelaars zou vrijlaten, zou Netanyahu's agressie moeilijker te rechtvaardigen zijn in de internationale politiek.

‘Economische sancties hebben meer effect dan een academische boycot’

Door het verwaterende onderscheid tussen de Israëlische overheid en het veelzijdige Israëlische volk, vrees ik dat de pro-Palestina-protesten antisemitisme in de hand kunnen werken. Er is een gevaarlijke tendens zichtbaar waarin joden, simpelweg omdat ze enige wens voor een Joods thuisland koesteren, direct worden weggezet als medeplichtige 'zionisten'. Door uitspraken als 'het stoppen van het koloniale project Israël' komt de retoriek van sommige academische pro-Palestina-groepen erg dichtbij het in twijfel trekken van het bestaanrecht van Israël. Het spreekt van de grootste naïviteit om te denken dat deze retoriek op geen enkele manier antisemitisme in de hand kan werken. We zien al maanden een sterke toename aan antisemitische incidenten in Nederland. Een recent dieptepunt voltrok zich rond een optreden van

het Jerusalem Quartet in Amsterdam dat vanwege toenemende dreiging en aangekondigde demonstraties bijna werd geannuleerd. Normaal zou er niets controversieel zijn aan een concert waar Debussy en Mendelssohn gespeeld wordt. Maar zodra het concert door Israëliërs wordt uitgevoerd, zou het *culture washing* zijn. Hier vindt duidelijk een vermenging plaats tussen degenen die verantwoordelijk zijn voor het geweld in Gaza en degenen die toevallig in Israël zijn geboren. Het is niet ondenkbaar dat dit soort sentimenten en redeneringen overslaan op Israëlische en Joodse wetenschappers binnen onze universiteiten. Onze academische gemeenschap hecht grote waarde aan inclusiviteit. Net zoals we zorg besteden aan het respecteren van voornaamwoorden en aandacht hebben voor een veilige werkcultuur, moeten we dezelfde zorgvuldigheid beoefenen in onze protesten. Woorden doen ertoe, en we moeten ervoor zorgen dat onze woede zich richt op de mensen die daadwerkelijk verantwoordelijk zijn. De marginale invloed die de protesten van de afgelopen weken hebben op de levens van onschuldige Palestijnen, mag niet ten koste gaan van de veiligheid van onschuldige mensen hier. Generieke haat begint wanneer het onderscheid tussen het individu en de massa verdwijnt. Is dit de rol die de academische gemeenschap wil spelen?

Naor Scheinowitz is natuurkundige en doet onderzoek bij de Sterrewacht Leiden

‘Pettenprobleem’ belemmert het melden van misstanden

Het wangedrag bij archeologie laten zien dat er een verkeerd beeld bestaat over de rol van vertrouwenspersonen, betogen **Rikki Holtmaat** en **Henk Tromp**.

Als betrokken (buiten)leden van de Leidse universitaire gemeenschap hebben wij het rapport over de problemen bij archeologie met aandacht gelezen. Omdat wij al een aantal jaren binnen de universiteit werken als (externe) vertrouwenspersoon voor promovendi, viel ons oog daarbij vooral op de passages die betrekking hebben op de ervaringen die de gedupeerden en klagers over het gedrag van de betrokken personen met het 'instituut' vertrouwenspersonen hadden opgedaan. Daaruit komt een negatief beeld naar voren. Dit is spijtig en zorgwekkend, omdat vertrouwenspersonen een belangrijke rol kunnen spelen bij het creëren en in stand houden van een veilige werkomgeving. Wij denken dat die negatieve ervaringen te maken hebben met het feit dat de onafhankelijkheid van de vertrouwenspersonen binnen de betreffende faculteit niet was gegarandeerd én dat er een verkeerd beeld bestaat van wat een vertrouwenspersoon in dergelijke situaties kan doen.

1. Wie kunnen er vertrouwenspersoon zijn? Het eerste punt komt duidelijk naar voren in de volgende passages in het rapport. Een paar voorbeelden:

'Bij vertrouwenspersonen melding maken van problemen is zinloos en zelfs riskant.'
'Ze waren bang dat het uitspreken van klachten, formeel of anderszins, negatieve gevolgen zou hebben voor henzelf.'
'Eén van de twee melders verklaart dat het afdelingshoofd op zeker moment facultair vertrouwenspersoon voor promovendi was, en "van andere ervaringen" te hebben geweten dat het "geen optie was om daar [het] hart te luchten" over het gedrag van Persoon A en Persoon B.'

'De medewerkers voelden zich niet echt gehoord of geholpen door de vertrouwenspersonen van faculteit en universiteit.'
De oorzaak van bovenstaande ervaringen ligt in het feit Universiteit Leiden het nog steeds toelaat dat faculteiten (zeker als het gaat om de vertrouwenspersonen voor promovendi) werken met interne vertrouwenspersonen. Dat wil zeggen: medewerkers die naast hun andere taken en bevoegdheden óók de functie van vertrouwenspersoon uitoefenen. Daarmee creëert de universiteit een 'pettenprobleem'. Dit is voor alle partijen een onwenselijke situatie: voor studenten, promovendi of medewerkers die problematisch gedrag van collega's willen aankaarten is dit onveilig, omdat ze niet weten welke banden de vertrouwenspersoon mogelijk heeft met degene(n) over wie ze hun beklag willen doen. Voor de vertrouwenspersonen is het onveilig, omdat zij dingen te horen krijgen over het gedrag van naaste collega's met wie ze misschien wel een afhankelijkheidsrelatie hebben. Kortom: interne vertrouwenspersonen kunnen per definitie niet volkomen onafhankelijk zijn. Ze zijn daarvoor te 'verweven' in de organisatie. Het college van bestuur heeft in januari 2020 een regeling voor de vertrouwenspersoon voor promovendi opgesteld, maar heeft deze tot op heden nog steeds niet vastgesteld. Een aantal zaken zoals een duidelijke functieomschrijving en de waarborging van de vertrouwelijkheid is daarin opgenomen. Een bepa-

ling die het pettenprobleem definitief opheft, ontbreekt echter. In het reglement dat het college van bestuur medio 2021 heeft vastgesteld over de ombudsfunctionaris medewerkers staat daarentegen dat

'deze functie onverenigbaar is met iedere andere functie' binnen Universiteit Leiden. Dat is een verstandige regel die ook in de nog aan te nemen regeling voor vertrouwenspersoon voor promovendi zou moeten worden opgenomen. Als het college echt werk wil maken van een veilig werkklimaat moet het er zo snel mogelijk toe overgaan om de positie van alle binnen de universiteit actieve vertrouwenspersonen te 'externaliseren'. Benoem vanaf nu uitsluitend mensen 'van buiten' die opgeleid zijn tot vertrouwenspersoon, en garandeer hun onafhankelijkheid en zelfstandigheid. Om het bezwaar te ondervangen dat buitenstaanders de organisatie niet kennen en geen affiniteit hebben met de academische wereld, is het aan te bevelen om daarvoor personen te werven die de universitaire werkomgeving goed kennen; te denken valt aan oud-medewerkers, of kandidaten die eerder aan andere universiteiten hebben gewerkt.

2. Hoe moet de vertrouwenspersoon opereren?

Op diverse plaatsen in het archeologierapport blijkt dat medewerkers, maar ook de commissieleden zelf, een verkeerd beeld hebben van wat een vertrouwenspersoon kan doen om gesignaleerde misstanden te beëindigen. Dit blijkt bijvoorbeeld uit de passage: 'Ten eerste hadden ze indertijd geen vertrouwen in de bereidheid en het vermogen van vertrouwenspersonen en bestuurders om handelend op te treden.'

‘Bestuurders moeten niet de (beer)put dempen, vele jaren nadat het kalf is verdronken’

Handelend optreden, dat wil zeggen eigenmachtig een kwestie bij de 'beklaagden', bij leidinggevenden of bij bestuurders ahangig maken, hoort volgens ons niet bij het werk van de vertrouwenspersoon. Het is strijdig met de werkwijze van de vertrouwenspersoon die berust op anonimiteit ('niemand zal zonder jouw uitdrukkelijke toestemming weten dat jij met mij hebt gesproken'), vertrouwelijkheid ('niemand zal zonder jouw uitdrukkelijke toestemming weten wat er is besproken') en eigen regie ('de vertrouwenspersoon kan actie ondernemen, maar alleen als jij daarmee expliciet instemt'). De vertrouwenspersoon is een aandachtige luisteraar en raadgever die zich dienstverlenend opstelt ten aanzien van de persoon die zich tot hem of haar wendt. Het strikt vertrouwelijke karakter sluit ook uit dat de vertrouwenspersoon optreedt als mediator, bemiddelaar of onderzoeker. Immers, elk van deze rollen doorbreekt de eerder genoemde werk-

wijze en heeft het risico dat medewerkers en promovendi kopschuw worden om contact te zoeken, laat staan een kwestie durven te bespreken. In het rapport wordt ook geconstateerd dat de betrokken gedupeerde medewerkers en promovendi geen beroep deden op de vertrouwenspersoon omdat deze (toch) geen tegenmacht kon leveren. Het is een misverstand dat vertrouwenspersonen een tegenmacht zouden zijn. Als blijkt dat er ergens systematisch wangedrag of misstanden voorkomen, kunnen zij dit onder de aandacht brengen van leidinggevenden. In een gesprek daarover, waarbij de anonimiteit van individuele gedupeerden is gewaarborgd, kunnen zij het bestuur informeren en van advies dienen. Vertrouwenspersonen hebben geen machtsmiddelen om bestuurders aan te zetten tot het nemen van effectieve maatregelen. Zij moeten ook niet over dergelijke middelen willen beschikken. Handelend optreden is voorbehouden aan leidinggevenden en bestuurders: die zijn daartoe bevoegd en hebben daarvoor de (machts)middelen.

3. Wat er moet gebeuren?

Het college van bestuur moet eindelijk eens werk gaan maken van het goed regelen van de positie van – uitsluitend externe – vertrouwenspersonen aan de universiteit. Daarmee zal het vertrouwen van de studenten, medewerkers en promovendi toenemen dat ze bij een werkelijk onafhankelijke adviseur terecht kunnen met hun problemen of klachten, en hoeven ze niet te vrezen voor hun eigen veiligheid of voor carrièreschade als ze problematisch gedrag van collega's ter sprake brengen. De vertrouwenspersonen vervullen dan door hun ondersteunende en adviserende rol een zeer belangrijke rol bij het scheppen van een veilig(er) werkklimaat aan de universiteit. De aanbevelingen uit het archeologierapport stellen ons niet gerust. De onderzoekscmissie stelt daar: 'Om effectief te kunnen werken moeten vertrouwenspersonen goed opgeleid, goed geoutilleerd, goed zichtbaar en goed bereikbaar zijn.' Hier zijn we zelf hard aan mee om deze doelen te bereiken. Graag hadden we gezien dat daar ook woorden als 'onafhankelijkheid' en 'vertrouwelijkheid' hadden gestaan.

De commissie vervolgt: 'Ze moeten daarnaast de bevoegdheden hebben om actief aan oplossingen te werken, bijvoorbeeld door betrokkenen uit te nodigen voor een gesprek of problemen vertrouwelijk aan te kaarten binnen de organisatie, en wel met grotere handelingsruimte en -verplichting dan op dit moment het geval is.' De commissie stuurt dus aan op het vergroten van de bevoegdheden en taken van vertrouwenspersonen om handelend op te treden. Zoals gezegd: de vertrouwenspersoon kan en moet (met waarborgen omkleed) zeker signalen afgeven als er zich systematisch wangedrag of structureel misstanden voordoen. Maar het is vervolgens de verantwoordelijkheid van leidinggevenden en bestuurders om die signalen op te pakken en daadkrachtig, snel en effectief handelend op te treden; en dus niet – zoals we nu hebben gezien – in de vorm van het dempen van de (beer)put, vele jaren nadat het kalf is verdronken.

Rikki Holtmaat is vertrouwenspersoon promovendi Rechten
Henk Tromp is vertrouwenspersoon promovendi fsw en FGGA

MARETJES

De prijs voor een Maretje bedraagt €9,- per 30 woorden, opgegeven via redactie@mare.leidenuniv.nl uiterlijk t/m maandag 16.00 uur. Maretjes aangeboden voor commerciële doeleinden worden niet geplaatst, evenmin als Maretjes waarin zaken worden aangeboden die de waarde van €4.500 te boven gaan

Doe meer met je kennis! Vrijwilligers gezocht voor één uur per week **bijles en huiswerkbegeleiding** op verschillende locaties of bij de leerling thuis. **Leiden-Noord, basisonderwijs**, 10 leerlingen. Taal en rekenen. **Leiden-Zuid**, *4 leerlingen basisonderwijs, groep 4, 5 en 6. Woordenschat, lezen. *Ook hulp gevraagd bij organisatie van de bijles, één of twee middagen per week. Onderwijswinkel Arabapad 2 (Het Gebouw), ma, wo en do 15-17u. Tel. 071-5214256. E-mail: hdekooen@owwleiden.nl.

Maretjes-extra zijn bedoeld voor semi- commerciële instanties. De prijs voor een Maretje-extra is €23,- incl. BTW voor elke vijfendertig woorden. U kunt deze advertenties uiterlijk op de vrijdag vóór het verschijnen van *Mare* opgeven bij Bureau van Vliet B.V., Wateringweg 129, 2031 EG Haarlem. | +31 (0)23-5714745, info@bureauvanvliet.com

COLOFON

Mare: Rapenburg 38, 2311 EX Leiden
Postbus 9500 2300 RA Leiden
Telefoon 071-527 7272
E-mail redactie@mare.leidenuniv.nl
Website mareonline.nl
Twitter @weekbladmare
Mastodon @weekbladmare@mastodon.online
Bluesky @mareonline.nl
Instagram @weekbladmare
Facebook: Leids Universitair Weekblad Mare
De redactie is op vrijdag gesloten.
Oplage circa 5.000

Hoofredactie:
Frank Provoost
frank.provoost@mare.leidenuniv.nl

Redactie:
Vincent Bongers
vbongers@mare.leidenuniv.nl
Marcïelle van der Kraan
m.w.s.van.der.kraan@mare.leidenuniv.nl
Sebastiaan van Loosbroek
s.p.van.loosbroek@mare.leidenuniv.nl
Mark Reid
m.a.reid@mare.leidenuniv.nl
Else van der Steeg
e.h.van.der.steeg@mare.leidenuniv.nl
Elena van der Kloek (stagiair)
Sjors Schaap (stagiair)
Lisa Boshuizen (stagiair)

Medewerkers:
Romy van den Akker | Emiel Beinema |
Lente van den Berg | Remco Breuker |
Josette Daemen | Lorenzo Gerritsen |
Omar Ghaly | Olaf Leeuwis | Maia de Quay

Art direction en vormgeving:
Marcel van den Berg, joostmarcellis.nl

Fotografie:
Taco van der Eb | Marc de Haan

Illustraties:
Bas van der Schot | Silas.nl

Drukwerk: Rodi Rotatiedruk,
Broek op Langedijk

Advertenties: Bureau van Vliet B.V.
Wateringweg 129, 2031 EG Haarlem
Telefoon 023 - 571 47 45 |
E-mail sales@bureauvanvliet.com
bureauvanvliet.com/advertentie/Weekblad

Redactieraad: Kutsal Yesilkagit (voorzitter) |
Frank Israel (vice-voorzitter) | Alexander Pleijter
(secretaris) | Willem van der Does | Annemarie
Drahmann | Nour Eldin Emaria | Rosanne
Hertzberger | Zoë van Litsenburg | Frank Rensen
| Marten Jesse Pot | Hermelijn Smits

CULTUUR

Wat een bak kapsalon zegt over Europa

De Kiesmannen proberen jongeren klaar te stomen voor het stembokje. Met humor en muziek tonen ze aan waarom de Europese Verkiezingen op 6 juni zo belangrijk zijn. ‘Moeten wij stemmen? Ik ook?’

DOOR MARCIËLLE VAN DER KRAAN
FOTO MAIKE SCHWARZ

Terwijl Kelder, de huisband van de Kiesmannen, enthousiast hitjes speelt op het podium van de grote zaal in Stadsschouwburg Utrecht, stroomt het publiek langzaam binnen met een biertje of een glas wijn in de hand. Hoewel *De Grote Europashow* met name bedoeld is om jongeren naar de stembus te krijgen, zijn er tussen de vele studenten ook genoeg grijze haren te tellen. Alsof het songfestival begint, openen presentatoren Dylan Ahern en Fien Reerds hun Europashow in pak en galajurk. De groteske nabootsing van de zangwedstrijd kan op veel gelach rekenen: *'This will be an unforgettable evening, filled with music, glitter and lots of gay men. Europe, are you ready?'*

'Slechts 35 procent van de jongeren ging naar de stembus voor de Europese verkiezingen in 2019, dat percentage mag wat mij betreft wel een stuk hoger dit jaar', stelt derde presentator Jochem Jordaan, die samen met Ahern de Kiesmannen heeft opgericht. 'Wij hebben al een beetje rondgevraagd of mensen dit jaar wel klaar zijn om te stemmen', vertellen de Kiesmannen. Dan verschijnt Reerds op het grote scherm. In een eerder opgenomen filmpje stelt zij mensen vragen: 'Over een aantal weken is het zover, dan vindt er iets plaats in Europa en gaan mensen in allerlei landen strijden om de meeste stemmen. Waar heb ik het dan over?' Het leeuwendel antwoordt: 'Oh, het Eurovisie Songfestival!' Vervolgens laat Reerds foto's zien van Bas Eickhout (GroenLinks), Samira Rafaela (D66) en Malik Azmani (VVD), alle drie lid van het Europees Parlement. Over Rafaela: 'Ik denk bij haar aan paardrijden.' Bij Azmani: 'Iets met financiën, echt het saaieste van het saaieste.' Dat niemand deze drie mensen kent, is op zich niet zo verrassend, want uit onderzoek van I&O Research blijkt dat zeven op de tien Nederlanders niet één Europarlementariër kent.

Tot slot vraagt Reerds aan de mensen op straat hoe ze zich gaan voorbereiden op de Europese verkiezingen. Het antwoord: 'Moeten wij daarop stemmen? Ik ook?' Jordaan: 'Er was laatst een onderzoek van de Eurobarometer waaruit blijkt dat 51 procent van de Nederlanders van zichzelf vindt dat die goed geïnformeerd is over de Europese Unie. Dat gaan we natuurlijk even testen.' Wie zichzelf goed geïnformeerd vindt, moet een hand opsteken. Het publiek mag de vragen uit de Eurobarometer ook beantwoorden. Student Tim moet reageren op de eerste stelling: de Eurozone bestaat uit twintig landen. Volgens hem is dat fout, maar hij zit er naast. 'Ik heb wel goed nieuws, je mag gewoon blijven', lacht Jordaan. Ook andere toeschouwers weten de vragen niet juist te beantwoorden.

'Deze vragen zijn voorgelegd in 27 lidstaten en slechts 14 procent van de Nederlanders wist het antwoord op deze vragen', vervolgt Jordaan. 'Wat nog triester is, is dat Nederland van alle Europese landen het laagst scoorde op deze test, nog lager dan Servië.' Reerds: 'En Servië is niet eens lid van de EU!' Dat zo weinig mensen afweten van de Europese verkiezingen, kan volgens Ahern de lage opkomst in 2019

verklaren. 'Maar gelukkig gaan wij ons best doen om die opkomst dit jaar wat op te krikken.'

'We gaan het hebben over de kapsalon', begint Ahern terwijl hij een powerpointpresentatie opent. 'Europa heeft veel meer impact op de kapsalon dan je denkt. Elk ingrediënt en omhulsel van de kapsalon is onderhevig aan Europese wetgeving: de patat heeft te maken met regelgeving voor een aardappelboerderij voor ziektebestrijding, aan *single use plastics* doen we tegenwoordig niet meer en voor aluminium betalen we een CO₂-toeslag als het van buiten de Europese Unie komt. Denk daar maar eens over na als je volgende keer om drie uur 's nachts met je neus in een bakje kapsalon zit.' Maar wie gaan er over de toekomst van de kapsalon? Reerds klikt door naar de volgende slide waarop alleen witte mannen te zien zijn. "'United in diversity", is het motto van de Europese Unie, maar gelukkig hebben we de Anja's nog: Anja Hazekamp (PVDD) en Anja Haga (CU).' Na meer uitleg over de werking van de Europese Unie en op wie straks gestemd kan worden aan de hand van een zelf bewerkte *First Dates*-aflevering, duiken de Kiesmannen dieper in de standpunten van de partijen door middel van de thema's defensie, klimaat en migratie.

Per thema worden stellingen aan het publiek voorgelegd, waarna te zien is hoe de partijen hebben gestemd en verteld wordt wat hun achterliggende gedachten daarvoor zijn.

Reerds: 'Op economisch vlak is de EU altijd een grote speler geweest, maar op defensievlak niet echt. Alle landen vormen een eigen beleid, dus we vormen geen groot blok. Je kunt je voorstellen dat de Verenigde Staten, China en Rusland niet echt onder de indruk zijn van Europa. De VS besteden bijna 900 miljard euro aan defensie op dit moment, alle Europese landen geven samen 240 miljard uit.'

Dan verschijnt de stelling op het scherm: om ons beter te beschermen tegen buitenlandse dreigingen, moet er meer Europese samenwerking komen. Een kleine meerderheid steekt de hand op. 'Het is aan jullie of we afhankelijk blijven van de NAVO.'

Jordaan kruipt achter de piano: *Fuuuuuuck, ik moet het leger in Maar in dienstplicht heb ik nu geen zin Ook al staan de Russen aan de grens Denk niet dat ik hieraan begin*

Na ook de andere thema's uitgebreid besproken te hebben, een nieuw Europees volkslied en diverse stellingen zijn langsgelopen, komt er een eind aan de Grote Europashow, maar niet voor Reerds afsluit met een gedicht waarin zij voor een laatste keer het publiek oproept om 6 juni te gaan stemmen.

'Dit is niet het einde van de geschiedenis, we zitten er middenin. Ben je Europees als het uitkomt, of ook als het erop aankomt? Hef je stem, hef je glas. Proost op Europa en proost op de vrede.'

De Kiesmannen, *De Grote Europashow*. Leidse Schouwburg, woensdag 28 mei, 20.15 u, €12,50 – 20

‘Kleren moeten jou passen, en niet andersom’

DOOR EMIEL BEINEMA
FOTO TACO VAN DER EB

Hoe ben je begonnen kleding te maken?

‘Vroeger maakte mijn moeder als we een feest hadden een mooie jurk voor mij of mijn zusje. Ik vond het heel leuk om daarbij te helpen. Toen ik ook maar een beetje interesse toonde, moedigde mijn moeder dat meteen aan, dus op mijn negentiende verjaardag kreeg ik deze naaimachine van haar.

‘Ik heb altijd al dingen willen maken en verkopen, maar toen ik hiermee begon, was ik er natuurlijk nog niet echt goed in. Om je kleding te kunnen verkopen moet je heel netjes en consistent werken.

‘In februari vorig jaar plaatste ik uiteindelijk een video van een model op

Tiktok. Die ging opeens viral en kreeg bijna een miljoen views. Daar kwamen nieuwe bestellingen uit voort en toen heb ik de prijzen opgevoerd zodat ik mezelf een eerlijk salaris kon betalen.’

Hoe kwam je op korsetten?

‘Dat is een bijzonder verhaal. Ik heb mijn bruiloft moeten verschuiven vanwege de pandemie, maar mijn jurk was al gemaakt en die zat als gegoten. Dus toen ik in 2020 een beetje aankwam, was ik bang dat dat een probleem zou worden. Een vriendin kwam op het idee om voor de zekerheid een korset te maken. Ik had hem uiteindelijk niet nodig, maar ik vond het proces wel gaaf.’

Hoe lang werk je daaraan?

‘Ik denk dat het korset zelf zo’n vier tot zes uur kost: daar komen toch altijd weer veel kleine dingetjes bij kijken. Met het borduurwerk ben ik nog twee of drie uur bezig. Ieder lichaam is anders, dus de vorm van het korset tijdens het dragen ook. Daar komt mijn wiskundige brein goed van pas: zo kan ik bedenken hoe ik het borduurwerk moet vervormen zodat het er tijdens het dragen goed uitziet.

‘Het lukte me steeds wat sneller om de basis van het korset te maken, maar de baleinen duren wel even. Die maak ik van staal, dus die moet ik goed uitmeten en dan met een zware tang op maat knippen.’

Wat zou je nog graag willen maken?

‘Grote, wijde bruids- of baljurken. Ik houd heel erg van de vroege Christian Dior, toen hij nog jurken specifiek voor één persoon maakte. Die zijn allemaal handgemaakt met fenomenale technieken en de silhouetten die dat opleverden zijn prachtig.’

‘Daar zou ik graag meer mee experimenteren. Maar een baljurk maken is een enorme investering. Je hebt zo veel stof nodig: soms wel meer dan vijftig meter. Dat is absurd vergeleken met de vijftig centimeter voor een korset. Werken met zo veel materiaal is ook intimiderend: ik moet het op een of andere manier in deze ruimte krijgen.’

Hoe zijn de reacties?

‘Ik ben altijd bang dat klanten ontevreden zijn, maar dan vinden ze het toch prachtig. Ik krijg geweldige reviews. Zeker met mensen die een korset bestellen voor hun bruiloft bouw je een band op. Ik zit hier met de afmetingen van iemands lijf. Daar hangt een hoop stigma omheen, dus ik vind het fijn om iets te kunnen maken wat goed past. Veel mensen hebben het idee dat jij in kleren moet passen, maar het is andersom: de kleren moeten jou passen. Het gelukkigst word ik als mensen me laten weten dat ze zich comfortabel voelen in mijn kleren.’

COLUMN | MAIA DE QUAY

Waarom een jongen in driedelig pak op een swapfiets mij ontroert

Terwijl mijn scriptiedeadline nadert en het licht aan het eind van de tunnel (lees: afstuderen) in zicht is, begin ik steeds meer na te denken over de afgelopen vijf studie jaren, en deze algehele nostalgische gevoelens werden versterkt door een recente ervaring in Leiden.

Zo zag ik namelijk – voor het eerst sinds lange tijd – mijn lievelingsuitzicht: een jongen van een jaar of achttien die op een swapfiets zit, een driedelig pak draagt en een rugzak om heeft. Ik weet niet wat het is, maar ik vind dat zó lief. Dat bedoel ik overigens helemaal niet denigrerend, maar ik vind het gewoon erg leuk en bijzonder om de tussen-seriet- en tafellaken-erigheid van studenten voor het eerst zelf van een afstandje te obser-

veren; het is heel serieus en vertederend tegelijk. Zo weet ik ook nog goed hoe ik als *sjaars* voor het eerst op kantoorbezoek ging naar een groot advocatenkantoor op de Zuidas en me in de trein daar naartoe voor het eerst echt een DAME waande. Ik had dan misschien wel 's werelds goorste afgetrapte Clarks aan en de Longchamp handtas die om mijn schouder hing van een huisgenoot geleend, ik was *alleen*, ik was op weg naar een *kantoor* en ik had een *panty* aan.

Sterker nog, ik had speciaal voor de gelegenheid een ‘nette jas’ gekocht bij de Pull&Bear die het hele ensemble bij elkaar moest trekken. Niet echt duurzaam misschien, maar ik kan met overtuiging zeggen dat de desbetreffende jas behoorlijk wat levens heeft geleid. Na deze eerste ‘outing’ heb ik het ding liefkozend omgetoverd tot ‘de ZuidJas’ en

ingezet voor een scala aan kantoorbezoeken, sollicitatiegesprekken en andere Officiële Gelegenheden. Een tijd, wat vlekken en wat minder knopen later, kreeg de jas een nieuwe bestemming. Het werd de ZuipJas: hij ging mee naar feesten en kon me dus letterlijk en figuurlijk gestolen worden.

Hoewel de jas nooit onderdeel is geworden van de Leidse Jassenkarma (de grote ‘*you win some you lose some*’-games), heb ik ‘m vorig jaar dan toch maar in een textielbak gegooid omdat het ding permanent naar natte hond rook - vraag me verder vooral niet hoe dat zo is gekomen.

Je kunt je misschien wel voorstellen dat - als het aangezicht van een kerel op een gekleurde fiets dit al met me doet - het nadenken over mijn studententijd in zijn geheel nogal wat in beweging zet. Inmiddels zijn zestien tentamenweken, minstens dertig essays, twintig verschillende huisgenoten, zo’n vier lockdowns, ongeveer negentig columns, twee relletjes met professoren, ontelbare huisavonden en een nog grotere hoeveelheid bier de revue gepasseerd en is het feest bijna echt voorbij. Als ik het zo bekijk word ik eigenlijk blij van het idee dat ik half juni nog 25.000 woorden over oorlogsrecht in de ruimte aan scriptie moet inleveren - kan ik daar toch ineens de schoonheid weer van inzien! Daarbij is het ook niet uitgesloten dat ik volgend jaar de studie toch nog een jaartje doorzet; als je iemand kent die ergens nog 30.000 euro heeft liggen ten behoeve van het Britse collegegeld hoor ik het graag.

‘Ik waande me voor het eerst een dame: ik was op weg naar kantoor en had een panty aan’

Maia de Quay studeert rechten